

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.5.2022
SWD(2022) 140 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN

Följedokument till

**KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) .../... om tillämpningen av artikel 101.3 i
fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och
samordnade förfaranden**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN Godkännande av innehållet i ett utkast till
meddelande från kommissionen
Riktlinjer om vertikala begränsningar**

{C(2022) 3015 final} - {SEC(2022) 198 final} - {SWD(2022) 139 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning som åtföljer den reviderade gruppundantagsförordningen om vertikala avtal och de reviderade riktlinjerna om vertikala begränsningar (<i>vertikala riktlinjer</i>)
A. Behov av åtgärder
Vad är problemet och varför är det ett problem på EU-nivå?
<p>Utvärderingen bekräftade att gruppundantagsförordningen och de vertikala riktlinjerna är användbara verktyg som underlättar bedömningen av vertikala avtal enligt EU:s antitrustlagstiftning. Utvärderingen visade dock också att marknaden har förändrats avsevärt sedan dessa regler antogs, särskilt på grund av den ökade onlineförsäljningen och det ökade antalet nya marknadsaktörer såsom onlineplattformar. Mot denna bakgrund drogs slutsatsen i utvärderingen att vissa områden av reglerna inte fungerar väl eller inte lika väl som de skulle kunna. Framför allt finns det ett behov av att anpassa tillämpningsområdet för safe harbour-undantaget på fyra områden.</p> <p>Dubbel distribution avser den situation där en leverantör säljer sina varor eller tjänster inte bara genom oberoende återförsäljare utan även direkt till slutkunder. Å ena sidan visade utvärderingen att 2010 års gruppundantagsförordning om vertikala avtal, mot bakgrund av den ökade användningen av dubbel distribution, kan undanta vertikala avtal om horisontella problem inte längre är försumbara, särskilt när det gäller informationsutbyte mellan leverantören och distributörerna och när det gäller hybridplattformar. Å andra sidan visade utvärderingen att det kan vara lämpligt att utvidga undantaget för dubbel distribution till grossister och importörer.</p> <p>Paritetsåtaganden innebär att ett företag måste erbjuda sina varor eller tjänster till avtalsparten på villkor som är desamma eller bättre än de villkor på vilka de erbjuder tredje parter. 2010 års gruppundantagsförordning om vertikala avtal omfattar alla paritetsåtaganden. Utvärderingen visade dock att paritetsåtaganden i slutkundsledet används i allt större utsträckning och att plattformsöverskridande paritetsåtaganden i slutkundsledet inte nödvändigtvis uppfyller villkoren i artikel 101.3 i fördraget och därför inte bör omfattas av gruppundantaget.</p> <p>Begränsningar av aktiv försäljning gäller begränsningar av en återförsäljares förmåga att aktivt kontakta kundgrupper eller områden. Enligt den bevisning som samlades in i utvärderingen är 2010 års gruppundantagsförordning om vertikala avtal inte tillräckligt flexibel, och begränsningar av aktiv försäljning kan uppfylla villkoren för ett undantag i ytterligare fall.</p> <p>Enligt 2010 års gruppundantagsförordning om vertikala avtal betraktas ett förbud mot försäljning på nätet som en särskilt allvarlig begränsning. Samma tillvägagångssätt gäller för vissa indirekta begränsningar av onlineförsäljning, t.ex. att samma återförsäljare debiteras ett högre grossistpris för produkter som säljs på nätet än för produkter som säljs offline ("dubbel prissättning") eller att det införs kriterier för onlineförsäljning som generellt inte motsvarar de kriterier som gäller för försäljning i fysiska butiker (likvärdighetsprincipen). Dessa begränsningar verkar inte längre vara anpassade till en miljö där näthandel har blivit en fristående försäljningskanal som inte längre behöver samma särskilda skyddsnivå som tidigare, medan fysiska butiker utsätts för ökat tryck.</p>
Vad vill man uppnå?
Initiativets allmänna mål är att ge företagen enklare, tydligare och uppdaterade regler och vägledning som kan hjälpa dem att själva bedöma om deras vertikala avtal är förenliga med artikel 101 i fördraget, i en omformad miljö som omformas av ökningen av onlineförsäljning och onlineplattformar, samt att underlätta kommissionens, de nationella konkurrensmyndigheternas och de nationella domstolarnas tillsynsarbete.
Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå (subsidiaritetsprincipen)?
Subsidiaritetsprincipen är inte tillämplig eftersom EU har exklusiv befogenhet på

konkurrensområdet. Eftersom gruppundantagsförordningen om vertikala avtal ger ett säkert undantag från EU:s konkurrenslagstiftning, som endast kan beviljas på EU-nivå, ger den ett mervärde jämfört med befintliga mer allmänna och nationellt fragmenterade riktlinjer om tillämpningen av artikel 101 i fördraget.

B. Lösningar

Vilka alternativ finns för att nå målen? Finns det något rekommenderat alternativ?

Grundscenariot för vart och ett av de områden som omfattas av konsekvensbedömningen är att behålla reglerna och riktlinjerna i 2010 års gruppundantagsförordning om vertikala avtal och vertikala riktlinjer.

När det gäller dubbel distribution skulle **alternativ 1** fortsätta att omfattas av gruppundantag för dubbel distribution men ha en mer begränsad räckvidd. **Alternativ 1a** skulle i synnerhet begränsa undantaget till fall där parternas sammanlagda marknadsandel på slutkundsmarknaden inte överstiger 10 %. **Alternativ 1b** skulle gruppundanta alla aspekter av avtal om dubbel distribution, med undantag för vissa typer av informationsutbyte. **Alternativ 1c** skulle utesluta vertikala avtal med hybridplattformar från gruppundantaget. Enligt **alternativ 2** skulle gruppundantaget för dubbel distribution avskaffas helt. Enligt **alternativ 3** skulle gruppundantaget omfatta dubbel distribution mellan grossister och importörer. Det rekommenderade alternativet är en kombination av alternativen 1b, 1c och 3.

När det gäller paritetsåtaganden skulle **alternativ 1** utesluta plattformsöverskridande paritetsåtaganden i slutkundsledet från gruppundantagsförordningen om vertikala avtal. Dessa paritetsåtaganden skulle därför kräva en individuell bedömning enligt artikel 101 i fördraget. **Alternativ 2** skulle utesluta alla typer av paritetsåtaganden från gruppundantagsförordningen om vertikala avtal. Det rekommenderade alternativet är alternativ 1.

När det gäller begränsningar av aktiv försäljning skulle **alternativ 1** utvidga de undantag enligt vilka dessa begränsningar är gruppundantagna. Särskilt **alternativ 1a** skulle göra det möjligt att kombinera olika distributionssystem inom samma område. **Alternativ 1b** skulle göra det möjligt för en leverantör att utse mer än en ensamåterförsäljare i ett visst område eller en viss kundgrupp ("delad ensamrätt"). **Alternativ 1c** skulle göra det möjligt för en leverantör att begränsa den aktiva försäljningen för sina köpare, men också för köparnas kunder ("övervältring"). Enligt **alternativ 2** skulle en leverantör kunna begränsa aktiv och passiv försäljning utanför det område där ett selektivt distributionssystem drivs till icke auktoriserade återförsäljare inom det området. Det rekommenderade alternativet är en kombination av alternativen 1b, 1c och 2.

När det gäller indirekta begränsningar av onlineförsäljning skulle **alternativ 1** avlägsna dubbel prissättning från förteckningen över särskilt allvarliga begränsningar. **Alternativ 2** innebär att likvärdighetsprincipen tas bort från förteckningen över särskilt allvarliga begränsningar. Det rekommenderade alternativet är en kombination av alternativen 1 och 2.

Vad anser de berörda parterna? Vem stöder vilka alternativ?

Alla kategorier av berörda parter har välkomnat översynen av gruppundantagsförordningen om vertikala avtal och de vertikala riktlinjerna. De berörda parternas synpunkter varierar inom de fyra områden som är föremål för konsekvensbedömningen.

När det gäller **dubbel distribution** stödde de berörda parterna i allmänhet inte alternativ 2, som helt skulle avskaffa undantaget för dubbel distribution. Omvänt stödde berörda parter i alla kategorier generellt alternativ 3, som innebär att grossister och importörer inkluderas i tillämpningsområdet för undantaget. Alternativ 1a stöddes inte av berörda parter i alla kategorier, särskilt på grund av de praktiska svårigheter som detta alternativ skulle medföra. Åsikterna var blandade när det gäller alternativ 1b, även om de flesta berörda parter var eniga om vikten av informationsutbyte vid dubbel distribution men även om att detta kan ge upphov till horisontella farhågor. De nationella behöriga myndigheterna stödde särskilt alternativ 1c om att undanta hybridplattformar från undantaget.

När det gäller **paritetsåtaganden** stöddes alternativ 1 av vissa nationella konkurrensmyndigheter samt av en betydande andel onlineförmedlare, distributörer, advokatbyråer och näringslivsorganisationer som företräder både leverantörer och distributörer. Alternativ 2 stöddes också av vissa nationella konkurrensmyndigheter, en konsumentorganisation och en majoritet av leverantörerna.

När det gäller **begränsningar av aktiv försäljning** stöddes alternativ 1a främst av leverantörer, men föranledde vissa farhågor hos nationella konkurrensmyndigheter, detaljister och en konsumentorganisation. Alternativen 1b och 1c stöddes av de flesta berörda parter, förutsatt att deras tillämpning är föremål för tydliga begränsningar. Alternativ 2 stöddes av berörda parter inom alla kategorier.

När det gäller **indirekta begränsningar av onlineförsäljning** stöddes alternativ 1 av leverantörer, advokatbyråer, vissa distributörer och vissa nationella konkurrensmyndigheter, medan nätbaserade mellanhänder och vissa återförsäljare uttryckte farhågor, vilka kan åtgärdas genom begränsningsprincipen. Alternativ 2 stöddes av de flesta kategorier av berörda parter.

C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser

Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges nyttan med huvudalternativen)?

Den största fördelen med det rekommenderade alternativet när det gäller dubbel distribution är att det minskar den negativa inverkan på konkurrensen som kan uppstå till följd av informationsutbyte vid dubbel distribution och hybridplattformar som bedriver dubbel distribution. Dessutom har det den fördelen att det minskar efterlevnadskostnaderna för grossister och importörer som bedriver dubbel distribution.

När det gäller paritetsåtaganden förväntas det rekommenderade alternativet minska användningen av plattformsöverskridande paritetsåtaganden i slutkundsledet och därmed minska deras negativa effekter.

De främsta fördelarna med det rekommenderade alternativet när det gäller begränsningar av aktiv försäljning är att det skulle minska efterlevnadskostnaderna och ge leverantörerna ökad flexibilitet att skydda exklusiva och selektiva återförsäljares investeringar.

När det gäller dubbel prissättning och likvärdighetskriterier skulle det rekommenderade alternativet leda till minskade efterlevnadskostnader för leverantörer och minskade kostnader för återförsäljare om de inte längre måste uppfylla kriterier som inte är lämpliga för den kanal de använder.

Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges kostnaderna för huvudalternativen)?

Även om vissa begränsningar inte längre skulle omfattas av gruppundantag, vilket skulle öka kostnaderna för berörda parter som inte längre skulle kunna förlita sig på de enklare reglerna i gruppundantagsförordningen om vertikala avtal för att själva bedöma sina avtal, skulle andra begränsningar som för närvarande inte omfattas av gruppundantagsförordningen om vertikala avtal omfattas av gruppundantag, vilket skulle minska kostnaderna för berörda parter. På det hela taget förväntas initiativet således inte leda till någon betydande ökning av företagens efterlevnadskostnader. Initiativet skulle också minska kostnaderna genom att förenkla komplexa områden av reglerna och rationalisera vägledningen.

Hur påverkas små och medelstora företag och konkurrenskraften?

Det rekommenderade alternativet för **dubbel distribution** skulle åtgärda konkurrenshämmande effekter och samtidigt göra det möjligt för dubbel distribution att ge konkurrensfrämjande effekter och skulle därmed ha en positiv inverkan på konkurrensen. Små och medelstora företag skulle gynnas av det rekommenderade alternativet i huvudsak i samma utsträckning som andra företag, eftersom reglerna innehåller tydlig och användbar vägledning som gör det möjligt för dem att fastställa vilket informationsutbyte som undantas från

gruppundantagsförordningen om vertikala avtal och i vilka fall dubbel distribution som inbegriper hybridplattformar (särskilt de som saknar marknadsstyrka) inte skulle ge upphov till konkurrensproblem.

Det rekommenderade alternativet för **paritetsåtaganden** skulle ha en positiv inverkan på konkurrensen när det gäller tillhandahållandet av onlinebaserade förmedlingstjänster, och därmed för företag, inbegripet små och medelstora företag, som använder dessa tjänster för att sälja sina produkter. Det skulle också vara fördelaktigt för nya eller mindre onlinebaserade förmedlare som vill komma in på eller expandera på marknaderna för förmedlingstjänster.

När det gäller **begränsningar av aktiv försäljning** skulle det rekommenderade alternativet generellt öka effektiviteten hos exklusiva och selektiva distributionssystem (även för små och medelstora företag). Eftersom tillämpningen av delad ensamrätt och övervältring är föremål för tydliga begränsningar skulle detta också öka konkurrensen inom varumärken.

Det rekommenderade alternativet när det gäller **indirekta begränsningar av onlineförsäljning** skulle ha en positiv inverkan på konkurrensen och mer allmänt på företag och små och medelstora företag, eftersom det skulle göra det möjligt för dem att upprätthålla sin konkurrenskraft, även när det gäller deras fysiska butiker.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

På det hela taget skulle initiativet inte få några betydande praktiska konsekvenser när det gäller den bedömning som tillsynsmyndigheterna gör när de tillämpar artikel 101 i fördraget. Detta beror på att det inte i grunden skulle ändra den grundläggande struktur och ram för bedömning som ges i gruppundantagsförordningen om vertikala avtal. Dessutom skulle initiativet som sådant inte ha någon betydande inverkan på de nationella budgetarna.

Uppstår andra betydande konsekvenser?

Utöver de direkta konsekvenserna för företagen, konkurrensen och den inre marknaden förväntas de rekommenderade alternativen också få indirekta effekter för konsumenterna. Initiativet förväntas leda till ökade valmöjligheter för konsumenterna på grund av att grossister och importörer börjar omfattas av undantaget för dubbel distribution, ökad konkurrens inom varumärken på grund av delad ensamrätt, bättre service före och efter försäljning tack vare ett bättre skydd av återförsäljarnas investeringar, ökad konkurrenskraft för fysiska butiker och effektivare distribution online och offline till följd av undantaget för dubbel prissättning och tillämpningen av icke-likvärdiga kriterier.

Initiativet påverkar också tillsynsmyndigheterna, antingen genom att minska tillsynskostnaderna eller genom att ha en neutral inverkan på dem, beroende på vilket område det gäller.

Proportionalitetsprincipen

Det rekommenderade alternativet för varje område av reglerna skulle vara proportionerligt, eftersom det undviker att gå utöver vad som är nödvändigt för att anpassa tillämpningsområdet för safe harbour-undantaget.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Enligt planerna kommer detta initiativ att finnas på plats i tolv år. Under tiden kommer kommissionen att övervaka hur de reviderade reglerna fungerar, främst genom sina egna och de nationella konkurrensmyndigheternas erfarenheter av efterlevnadskontroll, de tolkningsfrågor som uppkommer vid de nationella domstolarna och unionsdomstolarna samt genom informella diskussioner med berörda parter. Senast i juni 2030 kommer kommissionen att utvärdera hur de reviderade reglerna fungerar och utarbeta en utvärderingsrapport, bland annat på grundval av den information som samlats in genom den fortsatta övervakningen.